

Θ έ μ α Γ-50. Ο άνθρωπος έχει μέσα του δύο αμφίδρομες τάσεις: την ορμή για κατάκτηση και την αγάπη για ελευθερία. Να εξηγήσετε πού βλέπετε να υπάρχει η ισορροπία.

Β.-Θέση διαπιστωμένη από το θέμα: Ορμή για κατάκτηση, αγάπη για ελευθερία: δύο τάσεις του ανθρώπου.

Γ.-Ουσία του περιεχομένου: Η ισορροπία δύο αμφίδρομων τάσεων του σύγχρονου ανθρώπου (ορμή και ελευθερία).

Δ.-Περιορισμοί του θέματος: Ορμή και ελευθερία: δύο αμφίδρομες τάσεις. Η ισορροπία της αμφίδρομης αυτής κατάστασης.

Ε.-Ανάλυση του θέματος με βάση τον προβληματισμό του: Α. Ο άνθρωπος είναι μια σύνθετη, πολύπλοκη οντότητα, ένα όλο από αμοιβαίες αλληλοεπιδράσεις, που εύκολα δεν μπορούν να καθορισθούν. Με τις σωματικές του ειδηλώσεις (ορμές, ένστικτα, βιολογικές ανάγκες), με τις πνευματικές του λειτουργίες και ικανότητες (σκέψη, μνήμη, περιέργεια, παραγωγή), με τις ψυχικές του λειτουργίες και τάσεις (συναίσθημα, αγάπη, πάθος, βούληση, ορμή, τάση για ελευθερία, κοινωνικότητα, ομορφιά) μας παρουσιάζει μια πολυσύνθετη εικόνα. Β. Υπάρχουν λοιπόν μέσα του αυτές οι δύο αμφίδρομες τάσεις: ορμή για κατάκτηση και αγάπη για ελευθερία.

Γ. Με όπλο το λόγο, που φωτίζει τη βούληση για δράση, ακολουθώντας ένα κώδικα κοινωνικής, ηθικής, φυσικής συμπεριφοράς που του επέβαλαν η φύση και η υπόστασή του, θηρευτής του καλού, προσπαθεί να αποδεσμευτεί από τα ίδια του τα επιτεύγματα, να γίνει ελεύθερος και ανεξάρτητος στην πνευματική του πορεία, διαποτισμένος από ένα πάθος για ελευθερία. Μέσα του υπάρχει ένας διχασμός, μια αέναη πάλη σε αυτές τις αντίρροπες δυνάμεις που αναφέρθηκαν. Παλεύει η αδυναμία του με τη δύναμη, το καλό με το κακό, η ορμή για κατάκτηση με την ελευθερία του. Μόνο που οι δυνάμεις αυτές δεν είναι αντίρροπες, αλλά αμφίδρομες, παράλληλες, καθοριστικές για την ανθρώπινη ολοκλήρωση. Επιτυχία ή ευτυχία είναι γενικά η αρμονική σύνθεση των αντίθετων δυνάμεων. Έτσι θα θεωρήσουμε και την ισορροπία που αναζητάμε να υπάρχει. Είναι γνωστή η τάση να αποδίδουμε ευθύνες παντού, πολλές φορές και στο σώμα και στην ψυχή, αν δούμε ότι η ορμή είναι σχετική με το σώμα και η ελευθερία με την ψυχή. Μπορούμε όμως να θεωρήσουμε και ανάποδα την αντιστοιχία αυτή. Ένα είναι βέβαιο ότι ο άνθρωπος βρήκε τον τρόπο να κατευθύνει την ύπαρξή του. Οπλισμένος με πολλές δυνάμεις (νου, κοινωνικότητας, βούληση, αγάπη, ελευθερία) συνταίριαξε τα πάντα: προβλήματα, ύπαρξη, τεχνικά επιτεύγματα, συμβίωση με συνανθρώπους. Ο Πλάτωνας, κάποτε, μίλησε για λογιστικό, θυμοειδές και επιθυμητικό. Αν θεωρήσουμε ως θυμοειδές την ορμή του ανθρώπου, αν δούμε σαν επιθυμητικό την ελευθερία, είναι εύκολο να κατανοήσουμε ότι και το λογιστικό είναι αυτό που παίζει σημαντικό ρόλο στην ανθρώπινη υπόσταση. Με άλλη θεώρηση, ο άνθρωπος διαμορφώνει την προσωπικότητά του με βάση τα βιολογικά (κληρονομικά) και τα κοινωνικά (επίκτητα) χαρακτηριστικά. Αλλά κάπου ενδιαμέσα χρειάζεται να αναπτυχθούν και τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά, αυτά που θα ισορροπήσουν την ανθρώπινη προσωπικότητα. Παντού βλέπουμε να υπάρχει κάποια ισορροπία. Η κοινωνία και τα άτομα ισορροπούν μέσα από τους κοινωνικούς κανόνες (θεσμούς, νόμους). Το εγώ (άνθρωπος) και το εμείς (κοινωνία) ισορροπούν μέσα από το αυτό (υποσυνείδητο). Οι κοινωνικές δομές ισορροπούν μέσα από τον κοινωνικό έλεγχο (κοινωνικοποίηση, κοινωνικοί κανόνες, θεσμοί, νόμοι). Ο νέος ισορροπεί κάπου-κάπου από τις παρορμήσεις των μεγαλύτερων του. Σε όλα διαπιστώνουμε να υπάρχει κάποια ισορροπία. Μήπως λοιπόν η ισορροπία που αναζητάμε στο θέμα μας είναι σχετική με τη ΛΟΓΙΚΗ, το ΝΟΥ, την ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ, την ΑΓΩΓΗ, την ΠΑΙΔΕΙΑ, την ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, την ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ; Πιστεύω ότι θα αναζητήσουμε την απάντηση μέσα σε όλες τις έννοιες που αναφέρθηκαν.

ΣΤ.-Χρησιμοποίηση βοηθημάτων με προκαθορισμένα πρότυπα: Ανθρώπινες ιδιότητες. Ελευθερία. Ισορροπία των ανθρώπινων σχέσεων.

Ζ.-Κοινωνιολογικό πρόβλημα: Η διαμόρφωση της προσωπικότητας. Κοινωνικοποίηση. Κοινωνικός έλεγχος. Ρύθμιση της κοινωνικής συμπεριφοράς.

Η.-Βιβλιογραφία σελίδας: α. Κοινωνιολογία Γ: Λυκείου, ΟΕΔΒ. β. Θεμέλιο στην έπιθεση ιδεών, μέρος πρώτο "η φύση του ανθρώπου" εισήγηση Κων. Κατσάνη, σελ. 21-23 της έκδοσης 1984. γ. Δοκίμια για τον άνθρωπο και την ελευθερία! από τα Κείμενα Νεοελληνικής λογοτεχνίας Γ Λυκείου, ΟΕΔΒ.-

Γιώργος Κρικώνης
Φιλολόγος
1988.-